

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОН'ЮНКТУРИ

Л. О. ІВАНОВА

Львівська комерційна академія

Швидке і методично правильне проведення дослідження економічної кон'юнктури передбачає знання джерел відповідної інформації. При виборі їх важливими стають і власний досвід, що ґрунтується на систематичному перегляді опублікованого широкого переліку джерел, і допомога спеціалізованих дослідницьких організацій.

Не існує єдиного джерела інформації про економічну кон'юнктуру, яке б містило всі відомості про досліджувані процеси. При дослідженні кон'юнктури використовують різні *види інформації*, отриманої з різноманітних джерел. Розрізняють інформацію: загальну, комерційну, спеціальну.

Загальна інформація включає дані, що характеризують ринкову ситуацію загалом і, водночас, в ув'язці з розвитком галузі економіки, товарного ринку або конкретної фірми.

Комерційна інформація — це дані, отримані з ділової документації фірми стосовно питань збуту продукції, а також дані, надані партнерами шляхом інформаційного обміну. До таких даних відносять: заявки і замовлення торгових організацій, матеріали служб вивчення ринку підприємств, організацій і закладів торгівлі (відомості про рух товарів у гуртових і роздрібних організаціях, кон'юнктурні огляди, пропозиції поточної замін асортименту і т.ін.).

Спеціальна інформація являє собою дані, отримані за результатами проведення спеціалізо-

ваних цільових заходів з вивчення ринку (опитування населення, покупців, спеціалістів торгівлі і промисловості, експертів; виставки-продажі, ярмарки, кон'юнктурні наради), а також дані матеріалів дослідницьких організацій. Спеціальна інформація має особливу цінність, оскільки містить відомості, які не можна отримати іншим шляхом.

У процесі дослідження кон'юнктури використовують такі *форми інформації* як текстова, таблична і графічна, а також статистичні динамічні ряди.

З метою організації і обробки текстової інформації застосовується спеціальне програмне забезпечення у вигляді гіпертекстових програмних систем, призначенням яких є створення, ведення і використання баз даних текстових документів. При цьому в тексті можна виділити текстові послідовності, які доцільно використовувати для організації перехресних посилань, переходу і пошуку з їх допомогою в процесі виконання операцій за запитом. Гіпертекстові засоби можуть створювати системи рубрик з метою групування інформації за спільністю ознак і здійснення пошуку даних у розрізі певної тематики (наприклад, Microsoft Word 7.0, Word 2000).

Обробка інформації, поданої у *табличній формі*, здійснюється з використанням табличних процесорів (наприклад, Microsoft Excel), а також систем управління реляційними базами даних: СУБД Fox Pro, СУБД Microsoft Access, СУБД Paradox,

СУБД Oracle та ін. Ці програмні засоби дають змогу виконувати не тільки традиційні табличні розрахунки, пов'язані з маніпулюванням даними рядків, стовпчиків і окремих комірок, але й здійснювати за допомогою вибудованих функцій спеціальні економічні розрахунки, формувати документи складної структури, реалізовувати алгоритми матричного програмування тощо.

Зручним для користувача є *графічне* зображення кон'юнктурної інформації. Через графічні засоби наочно відображають залежності між факторами, виявляють сталі закономірності, знаходять екстремальні стани тощо. До найпоширеніших форм графічної інформації відносимо:

- графіки функціональної залежності між параметрами;
- графіки динамічних змін показників;
- сіткові графіки;
- різні види графіків, якими послуговуються при статистичному вивченні ринкових явищ.

Процес введення графічної інформації в комп'ютер вважається більш досконалим при застосуванні сканерів.

Значний інтерес викликає така форма подання інформації як *динамічні ряди*. Вони являють собою послідовно розташовані у хронологічному порядку значення показників, які своєю чергою відображають динаміку явищ, що вивчаються. Динамічні ряди містять цінну інформацію, показують в часі зміни ринку, що відбуваються, загалом і за окремими його складовими

(пропозиція, попит, ціна, товарні залишки тощо).

Наголосимо, що систематичне накопичення та елементарна обробка потенційно важливої кон'юнктурної інформації за наведеними формами передбачає автоматизацію ведення карток, каталогів, довідників щодо товарів, ринків збуту тощо.

Джерела інформації про явища та процеси, що формують і розвивають окремі кон'юнктуроутворювальні фактори та економічну кон'юнктуру, загалом прийнято поділяти на первинні і вторинні.

Первинні джерела інформації містять відомості, отримані з усних бесід під час ділових зустрічей та особистих контактів, а також письмової службової інформації.

Вторинні джерела інформації містять головним чином відомості статистичного, оглядового, аналітичного та прогностичного характеру. Це різноманітні друковані видання (загально-економічні і спеціальні або галузеві), інформаційні системи (Reuters, Bloomberg, Dow Jones, Telerate, Tenfore), Internet тощо.

Варто взяти до уваги, що при дослідженні загальногосподарської кон'юнктури вивчаються видання загальноекономічного характеру, а при вивченні кон'юнктури окремих товарних ринків – галузеві видання, оскільки вони подають розгорнуту інформацію про все важливе для даного та суміжних з ним ринків.

Як загальноекономічні, так і галузеві джерела інформації можуть видаватися міжнародними організаціями, національними урядовими і приватними організаціями, окремими фірмами у вигляді статистичних довідників, журналів, газет, фірмових звітів, монографій.

Наведемо коротку характе-

ристику основних видів джерел інформації про загальногосподарську кон'юнктуру та кон'юнктуру товарних ринків.

Міжнародні статистичні видання. Багаточисленні міжнародні та регіональні органи ООН видають різноманітні щомісячні бюлетені та статистичні щорічники. В даний час під грифом ООН та її спеціалізованих закладів публікується декілька сотень періодичних видань, котрі містять науково-технічну, економічну та статистичну інформацію, а також результати оригінальних досліджень, що проводяться в міжнародних організаціях.

Найважливішими з цих видань, з позиції кон'юнктурно-цінової інформації, є щомісячні збірники "Monthly Bulletin of Statistics" та щорічник "Statistical Yearbook", які готуються до друку Статистичним управлінням ООН. У цих джерелах публікуються відомості про промислове та сільськогосподарське виробництво, внутрішню та зовнішню торгівлю, національний дохід, про виробництво та споживання окремих товарів, ставки облікового відсотка та низку інших показників, які характеризують економіку переважної більшості країн.

Щомісячник Міжнародного валютного фонду (МВФ) "International Financial Statistics" публікує платіжні баланси, ставки облікового відсотка та інші статистичні дані, що характеризують валютно-фінансовий стан країн-членів МВФ.

У щоквартальних бюлетенях Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) "FAO Quarterly Bulletin of Statistics" публікуються відомості про виробництво та споживання продовольчих і сільськогосподарських товарів, про міжнародну торгівлю та ціни на них.

Щоквартальний бюлетень "Economic Bulletin for Asia and the Pacific", який випускає Економічна і соціальна комісія ООН для Азії і Тихого океану являє собою зосередження даних з питань населення, робочої сили, національних бюджетів, сільського господарства, промисловості, транспорту, зовнішньої торгівлі, заробітної плати, а також цін, фінансів і соціальної статистики цього величезного регіону.

Аналогічні видання публікуються Економічною комісією ООН для країн Латинської Америки і Карибського басейну, а також для інших регіональних угруповань країн.

Окрім зазначених, розроблених ООН та її органами на основі національних статистик, публікуються і такі статистичні збірники:

□ Bulletin of Statistics on World Trade in Engineering Products. U.N., N.Y.;

□ The Engineering Industries in OECD Member Countries. OECD, Paris;

□ Handbook of International Trade and Development Statistics. UNCTAD, Geneva;

□ Production Yearbook. FAO, Rome;

□ Statistics of Foreign Trade. Monthly Bulletin. OECD, Paris;

□ Yearbook of Industrial Trade Statistics, U.N., N.Y.;

□ Yearbook of International Trade Statistics, U.N., N.Y.;

□ Yearbook of Labour Statistics. ILO, Geneva.

Основним недоліком міжнародних та регіональних статистичних видань є значне відставання розміщеної інформації від поточного моменту. Це пояснюється тим, що ці публікації видаються на основі обробки даних національних видань. Поки економічні органи ООН збирають і систематизують дані національ-

ної статистики, обробляють їх, перевіряють, розсилають і т.ін., минає досить багато часу. Тому для потреб практичної роботи, як правило, використовують національні публікації, що відображають кон'юнктурні зміни на ринках із значно меншим відставанням в часі, ніж міжнародні видання. Проте для виявлення тенденції розвитку економічних явищ упродовж років, а також за необхідності зіставлення даних кількох країн зручніше послуговуватись статистичними публікаціями ООН.

Систематизована інформація про фірми міститься у спеціальних фірмових довідниках, які щорічно видаються практично у всіх промислово розвинених країнах під егідою міжнародних організацій. У цих довідниках містяться дані про фінансове становище фірм, їх виробничі потужності, номенклатуру продукції, прибутки тощо.

Загальні фірмові довідники:

- ◆ Annuaire chaix. Les principales societes par actions (France);
- ◆ Annuaire Desfosses –SEF (France);
- ◆ Annuario politecnico italiano (Italia);
- ◆ Der Grosse Hermann (BRD);
- ◆ Guide to Key British Enterprises (Great Britain);
- ◆ Handbuch der Deutschen Aktiengesellschaften (BRD);
- ◆ Japan Company Directory (Japan);
- ◆ Kell's Directory of Manufacturers and Merchants (Great Britain);
- ◆ Kompass (Great Britain, Belgium, Denmark, Italy, Spain, Netherlands, France, F.R.G., Switzerland, Sweden);
- ◆ Moody's Industrial Manual (U.S.A.);
- ◆ Moody's Supplement (U.S.A.);
- ◆ Poor's Register Corporations, Directors and Executives (U.S.A.);
- ◆ Standard Trade Index of Japan

(Japan);

- ◆ Stock Exchange Official Year Book (Great Britain);
- ◆ Il taccuino dell'azionista (Italia);
- ◆ Thomas Register of America Manufactures (U.S.A.);
- ◆ Who Owns Whom (Great Britain, U.S.A., etc.);
- ◆ Wirtschaftliche und Finanzielle Verflechtungen (BRD).

У галузевих довідниках публікується інформація про виробництво, запаси, збут продукції галузі, про капіталовкладення, портфель замовлень та надходження замовлень, оцінки перспектив розвитку товарних ринків та інші дані.

Галузеві довідники:

- ◆ British Chemical Plant (Great Britain);
- ◆ British Petroleum Plant (Great Britain);
- ◆ Electronics Buyer's Guide (U.S.A.);
- ◆ Electronic News Financial Fact Book and Directory (U.S.A.);
- ◆ German Marine Equipment Suppliers (F.R.G.);
- ◆ Guide du petrole (France);
- ◆ International Automotive Buyers Guide Issue (U.S.A.);
- ◆ International Directory: Machinery, Apparatus, Tools and Atomic Industry (Switzerland);
- ◆ Japan Electronics Buyers Guide (Japan);
- ◆ Lockwood's Directory of the Paper and Allied Trades (U.S.A.);
- ◆ Machinery Buyer's Guide (Great Britain);
- ◆ Marine Canada. A Directory OF Canadian Shipbuilders, Marine Products and Services (Canada);
- ◆ Ryland's Directory (Great Britain);
- ◆ Surgical Trade Buyer's Guide (U.S.A.);
- ◆ Who Makes Machinery (F.R.G.);
- ◆ World Aviation Directory (U.S.A.).

Національні джерела кон'юнк-

турної інформації можна поділити на статистичні, загальноекономічні та галузеві. Майже в кожній країні видаються офіційні *статистичні довідники*. В них розміщено інформацію про становище в різних галузях економіки, про виробництво окремих найважливіших товарів, про будівництво, транспорт, зайнятість, рівень заробітної плати, індекси оптових цін, дані про зовнішню торгівлю та ін.

У межах однієї теми неможливо ознайомити зі статистичними джерелами всіх країн. Та і в цьому нема потреби. Тому зупинимося на основних джерелах інформації країн, які грають провідну роль на світовому ринку – США, ФРН, Японія, Великобританія, Франція, Італія. Ці країни мають найбільшу питому вагу у світовій економіці. Зміни в обсягах їх промислового виробництва або зовнішньої торгівлі впливають на економічне становище інших країн та на кон'юнктуру окремих ринків.

США. "Survey of Current Business" – щомісячний бюлетень, який видає Міністерство торгівлі. Він містить середньорічні дані за чотири або два роки, що передують року видання, а також поточну статистичну інформацію про зміни за останній місяць порівняно з 12 попередніми місяцями. У бюлетені містяться дані з дуже широкого кола питань, які характеризують як зміни у загальногосподарській кон'юктурі, так і становище на окремих товарних ринках.

Ось далеко не повний перелік показників, за якими "Survey of Current Business" регулярно публікує інформацію: відомості про національний дохід і видатки; дані про капіталовкладення; доходи фермерів; індекси виробництва – зведені і галузеві; вартість продажу; запаси; портфель

Основні статистичні видання провідних промислово розвинених країн світу

Назва країни	Назви статистичних видань
США	Annual Survey of Manufactures, Automotive Trade Statistics, Business Condition Digest, Business Statistics. The Biennial Supplement to the Survey of Current, Economic Indicators, Economic Report of the President Federal Reserve Bulletin, The Handbook of Basic Economic Statistics, Highlights of U.S. Export and Import Trade, Industrial Outlook, Statistical Abstract of the United States, U.S. Exports, Commodity by Country, U.S. General Imports, Commodity by Country, Wholesale Price and Price Indexes, Minerals Yearbook. U.S. Department of the Interior
Великобританія	Business Monitor, Overseas Trade Statistics of the United Kingdom, Statistical Abstract
Федеративна Республіка Німеччина	Der Aussenhandel der Bundesrepublik Deutschland, Die Electrotechnische Industrie. Statistischer Bericht, Industrie und Handwerk (у трьох частинах), Preise, Löhne, Wirtschaftsrechnungen, Statistische Berichte, Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland, Statistisches Handbuch für den Maschinenbau, Tatsachen und Zahlen aus der Kraftverkehrwirtschafts
Франція	Annuaire de statistique industrielle, Statistique du commerce extérieur de la France
Італія	Annuario statistico italiano, Annuario di statistiche industriali, Statistica annuale del commercio con l'estero, Statistica mensile del commercio con l'estero
Японія	Japan Exports and Imports: Commodity by Country: Country by Commodity, Monthly Circular, Monthly Foreign Trade Statistics, Yearbook of Machinery Statistics

Джерела: Систематизація автора.

та надходження замовлень у різних галузях промисловості; відомості про виробництво, відвантаження та продаж конкретних видів промислової продукції – автомобілів, верстатів, електродвигунів, вагонів тощо); кількість банкрутств; індекс цін товарів, що продаються і купуються фермерами; індекси роздрібних та оптових цін; обороти роздрібною торгівлі загалом та за окремими товарами; показники праці – кількість зайнятих у різних галузях промисловості, дані про безробіття та фонд заробітної плати; банківська інформація; дані про величину споживчого кредиту; дані про прибутки та дивіденди компаній ряду галузей промисловості; дані про зовнішню торгівлю (вартість експорту й імпорту загалом та заголовними товарними групами).

Окрім “Survey of Current Bu-

usiness”, кон’юнктурно-економічні показники розміщуються у різноманітних інших статистичних виданнях. Так, детальні статистичні дані про оплату праці робітників у різних галузях промисловості, індекси вартості життя, огляди і статті з питань зайнятості містяться у щомісячнику Міністерства праці “Monthly Labor Review”.

Великобританія. “Monthly Digest of Statistics” – статистичний щомісячник, який видає Центральне статистичне управління країни. У цьому виданні публікуються дані про національний дохід та видатки; показники праці (кількість зайнятих у різних сферах економіки, ставки заробітної плати); дані про капіталовкладення, портфель та надходження замовлень; індекси вартості життя; статистика промислового та сільськогосподарського виробництва

(індекси та дані про виробництво окремих товарних груп); дані про транспорт; зовнішню торгівлю; ціни; показники кредитно-грошової сфери; платіжний баланс; процентні ставки; грошовий обіг; курси акцій і т.ін.

Багато показників кон’юнктури (індекси промислового виробництва, індекси портфеля замовлень в промисловості, інформація про споживчий кредит, дані про валові капіталовкладення з розподілом за основними сферами економіки і т.ін.) публікуються в тижневику Міністерства торгівлі “Trade and Industry” та у щомісячних економічних оглядах “Economic Trends”, які видаються Центральним статистичним управлінням.

Цифрові дані, статті, огляди, що висвітлюють питання зайнятості та заробітної плати у Великобританії та інших країнах,

розміщуються у спеціальному статистичному щомісячнику “Employment Productivity Gazette”.

Федеративна Республіка Німеччина. “Wirtschaft und Statistics” – щомісячний бюлетень, який випускає урядове статистичне управління. У бюлетені розміщуються дані про населення, кількість зайнятих і безробітних; індекси виробництва та дані про виробництво продукції в різних галузях економіки, обороти оптової, роздрібною та зовнішньої торгівлі; відомості про іноземний туризм, внутрішні вантажні та пасажирські перевезення різними видами транспорту; індекси цін та ціни ряду товарів; дані про тривалість робочого тижня, рівень заробітної плати у різних галузях промисловості; вартості життя і т.ін.

Окрім цього, Федеральне статистичне управління видає статистичний збірник “Produzierendes Geverbe”, в якому публікуються кількісні та вартісні показники різних галузей промисловості.

У **Франції** основними офіційними джерелами статистичної кон’юнктурної інформації є щомісячники “Bulletin Mensuel de Statistique” та “Bulletin Mensuel de Statistique Industrielle”. У першому джерелі вміщуються головним чином такі макроекономічні показники, як індекси промислового виробництва (галузевий та по деяких головних галузях), загальні відомості про зовнішню торгівлю, дані про зайнятість і заробітну плату, індекси вартості життя, показники кредитно-грошової сфери тощо. У другому джерелі публікуються дані про виробництво (із зазначенням вартості, кількості або ваги) конкретних видів продукції різноманітних галузей промисловості.

В **Італії** основним статистичним джерелом кон’юнктурної

інформації є щомісячник “Bolletino Mensile di Statistica”, в якому публікуються індекси промислового виробництва; дані, що відображають обсяги і динаміку виробництва різноманітних видів промислової продукції; дані про зайнятість та заробітну плату, індекси вартості життя і т.ін. Окремі показники можна знайти і в інших виданнях. Так, індекси промислового виробництва публікуються у щомісячнику Центрального інституту статистики Італії “Notiziario Istat”.

Дані про валові капіталовкладення загалом в економіку та в окремі галузі, а також оцінки розмірів майбутніх капіталовкладень, дані про надходження замовлень в окремих галузях італійської промисловості можна знайти в “Le prospettive dell’Industria italiana” – довіднику, що його випускає Генеральна федерація італійської промисловості.

Японія. “Economic Statistics Monthly” – статистичний щомісячник, що видається департаментом статистики банку Японії. У цьому виданні публікуються індекси промислового виробництва, дані про кількість зайнятих у різних галузях економіки, індекси заробітної плати і вартості життя, індекси внутрішніх та зовнішньоторговельних цін, дані про капіталовкладення і надходження замовлень, а також ряд інших показників, що характеризують економічну ситуацію як у сфері виробництва, так і у сфері обігу. Індекси промислового виробництва (зведені та галузеві), а також інші дані про виробництво продукції та завантаження основних галузей промисловості публікуються в “Industrial Monthly Statistics”, який щомісячно готує департамент економічного планування Міністерства зовнішньої торгівлі та промисловості.

Детальна інформація щодо показників праці публікується у спеціальних збірниках, які видає статистичне бюро (Токіо): “Monthly Report the Labour Force Survey”, “Report on the Revised of Labour Force Survey”.

Із наведеного переліку джерел чітко видно, що переважна частина показників для вивчення економічної кон’юнктури публікується в основних щомісячних статистичних довідниках провідних промислово розвинених країн.

Загальноекономічна та галузева інформація – це переважно статистичні дані, а різноманітні статті та огляди у загальноекономічних журналах та бюлетенях із загальноекономічних проблем тієї чи іншої країни і всього світу, інформація про становище в окремих галузях промисловості та про кон’юнктуру товарних ринків, індекси вартості життя, про умови споживчого кредиту, котирування фондових і товарних бірж, а також звіти про діяльність акціонерних компаній. У цих звітах містяться дані про капіталовкладення компаній, портфель замовлень, оцінку перспектив і тенденцій розвитку загальногосподарської кон’юнктури та кон’юнктури товарних ринків.

Окрім цього, видаються спеціальні галузеві журнали, бюлетені та газети, в яких висвітлюється становище на ринках певних товарів. У галузевих джерелах публікується інформація про виробництво, запаси та збут продукції галузі, про інвестиції, портфель замовлень та надходження замовлень, оцінку перспектив розвитку ринків та інші дані. (табл. 2)

На сучасному етапі економічне життя суспільства протікає в умовах надзвичайно швидкого зростання потреб в інформації, які, звичайно, не можуть бути

Найвідоміші видання загальноекономічного та галузевого характеру

Країна	Загальноекономічні видання	Галузеві журнали, бюлетені та газети
США	Barron's, Business America, Business International, Business Week, Forbes, Foreign Commerce Weekly, Fortune, Magazine of Wall Street, Nation's Business, Overseas Business Reports, Predicasts, U.S. News and World Report	Agricultural Engineering, American Machinist, Automobile Facts and Figures, Automotive Industries, Aviation Week and Space Technology, Chemical and Engineering News, Chemical Engineering, Datamation, Economic Handbook of the Machine Tool Industry, Electrical World, Electronics, Electronics Business, Engineering and Mining Journal, Engineering News – Record, Implement and Tractor, Industry Week, Iron Age, Mining Equipment International, Railway Age, Steel, American Metal Market, Electronic News. The Journal of Commerce, The New York Times, Wall Street Journal
Великобританія	The Director, The Economist Journal, Economic Trends, The Economist, Labour Monthly, Management Today, National Income Expenditure, National Institute Economic Review, Trade and Industry	The Aeronautical Journal, Agricultural Machinery, Journal, Aircraft Engineering, Ball Bearing Journal, Commercial Motor, The Consulting Engineer, Electrical Review, Engineering, Flight International, Lloyd's Register of Shipping, Machinery Lloyd, Maintenance Engineering, Metal Bulletin, Metalworking Production, The Mining Journal, Mining Magazine, Motor Ship, Nuclear Engineering, Plant Hire, Purchasing and Supply Management, Railway Gazette International, Financial Times, Motor Trader
ФРН	Agrartechnik Internationale, Atomwirtschaft – Atomtechnik, Elektrizitäts Wirtschaft, Hansa, Elektrotechnik, IFO Schnelldienst, Industrie Anzeiger (Fordertechnik, Antriebstechnik, Betriebsbedarf), Konjunkturbereichte	Landmaschinenmarkt, Maschinenmarkt, Die Weltwirtschaft, Wirtschaftsdienst, Wirtschaftskonjunktur, Wirtschaftswoche, Wochenbericht des Instituts für Wirtschaftsforschung, Blick durch die Wirtschaft, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Handelsblatt, Nachrichten für Aussenhandel, Welt
Японія	Business Japan, Engineering Industries of Japan, Industrial Japan, The Motor Industry of Japan, Oriental Economists, Trade and Industry of Japan	Japan Economic Journal, Look Japan. The Newspaper of Industry

Джерела: Систематизація автора.

задоволені за допомогою традиційних методів інформаційного забезпечення, що засновані і ґрунтуються на паперовій технології. За деякими оцінками, обсяг інформації, що потребує переробки та освоєння, збільшується в десять і більше разів через кожні десять років.

Потреби в інформаційному

забезпеченні дослідження економічної кон'юнктури, що зростають, значною мірою задовольняють сучасні інформаційні системи, зокрема такі як Reuters, Bloomberg, Dow Jones Telegraf, Tenfore.

Система Reuters створена інформаційним агентством Reuters, заснованим у середині XIX

столітті. Основним його завданням є забезпечення користувачів інформацією у галузі економіки, політики, фінансів тощо. Існує декілька типів отримання інформації системи Reuters. Наприклад, фінансову інформацію можна отримати за допомогою передплати на Reuters Money 2000, інформацію про товар-

ні ринки – на Reuters Commodities 2000. Існує додаткова передплата для отримання різноманітних публікацій (статей, оглядів та ін.), періодичних видань, котирувань товарів на конкретних біржах, інформації про цінні папери. Всю інформацію з Reuters можна поділити на два види: загальноекономічна інформація, тобто світові економічні та політичні новини, аналітичні огляди,

Інформаційна агенція *Bloomberg* (створене у 1982 р.) забезпечує швидкість отримання та якість ділової інформації, що надходить з більшості країн світу. Головний офіс розміщений в Нью-Йорку (регіональні відділення – в Лондоні і Токіо), в ньому працює 250 осіб, які передають до 1,8 тис. різноманітних зведень за добу. Вони містять різну інформацію – від прогнозу щодо урядових цінних паперів до змін цін акцій компаній. Користувачі отримують спеціальний журнал інформаційної мережі Bloomberg; є супутниковий канал Bloomberg TV, що цілодобово транслює ділові новини та огляди.

Bloomberg надає відомості про стан ринку, причому обсяги інформації постійно збільшуються. В комп'ютерній системі Bloomberg є декілька тисяч інформаційних вікон, а також спеціальні розділи Bloomberg News. Користувачі мають можливість вибору інформації щодо котирувань валют, товарів, акцій, ф'ючерсів, опціонів, причому всі котирування та новини надходять у режимі реального часу.

Dow Jones Telerate є однією з провідних агенцій світу у сфері послуг з надання ринкової інформації в режимі реального часу. Вона входить до інформаційного концерну "Dow Jones Co", створеного у США в 1982 р. для збирання, обробки та аналізу

фінансово-економічної інформації. Компанія випускає газету "The Wall Street Journal", а також ряд спеціалізованих та регіональних газет і журналів.

Найпопулярнішим продуктом Dow Jones Telerate протягом останніх десяти років є Teletrac. Користувачі Teletrac мають доступ до поточної інформації щодо приблизно 1,5 тис. показників фінансового, товарного та фондового ринків.

Міжнародна інформаційна система *Tenfore* спеціалізується на наданні фінансової інформації у режимі реального часу. Система Tenfore надає оперативні дані, що надходять від провідних банків та бірж світу, у тому числі з котирування валют, цінних паперів, похідних фінансових інструментів (ф'ючерсів, опціонів та ін.), а також процентних ставок грошових ринків, цін сировинних і товарних ринків, фондових індексів, економічні новини міжнародних агенцій. Tenfore передає інформацію з понад 60 бірж світу та із 200 міжнародних банків, від 10 провідних світових агентств новин. Щоденно Tenfore передає понад 350 тис. фінансових котирувань та до 15 тис. бізнес-новин на семи мовах.

Показово, що у процесі конкуренції світові інформаційні системи стали об'єднуватися.

Передбачається створення у режимі реального часу єдиного інформаційного потоку для понад 200 провідних інституціональних інвесторів у Європі.

Вторинна інформація для дослідження економічної кон'юнктури в Україні представлена виданнями Державного комітету статистики. Перелік цих видань можна знайти в Каталозі видань Держкомстату, який випускається щорічно. У ньому вміщено перелік статистичних видань і щомісячних (бюлетені) та щорічних статистичних збірників,

які містять інформацію стосовно всіх галузей народного господарства. Інформація окремих регіонів України відображається у виданнях місцевих установ статистики.

Прикладами статистичних видань, що містять загальну соціально-економічну інформацію, є довідники "Україна у цифрах", щорічники "Статистичний щорічник України". В них наведено інформацію про макроекономічні показники і пропорції народного господарства, зміни форм власності та розвиток ринкових відносин, про стан соціальної сфери та матеріального виробництва, розвиток регіонів, зовнішньоекономічну діяльність тощо. Дані наведені як в абсолютних показниках, так і у відносних; наводяться динаміка економічних процесів та порівняльні таблиці.

Державний комітет статистики України готує також спеціалізовані видання, що містять розширену інформацію з окремих спеціалізованих напрямів, наприклад статистичні збірники "Витрати і доходи домогосподарств України", "Зовнішня торгівля України товарами та послугами", "Готельне господарство України", "Агропромисловий комплекс", "Транспорт та зв'язок" та ряд інших.

Одним з найоперативніших засобів отримання кон'юнктурної інформації є аналіз публікацій періодичних видань. Для повного та систематизованого охоплення всіх публікацій цільової тематики необхідно знайомитися з виданнями Національного НВО "Книжкова палата України": "Літопис газетних статей: державний бібліографічний покажчик України" та "Літопис журнальних статей: державний бібліографічний покаж-

чик України”, які виходять друком щомісяця.

З періодичних видань загальноекономічного характеру та спеціалізованих можна виділити «Бизнес», «Деловая неделя», «Деловая Украина», «Деловые ведомости», «Діло», «Галицькі контракти», «Закон і бізнес», «Независимая газета», «Независимость», «Украинские деловые новости», «Украина – Business», «Україна. Європа. Світ», «Фінансова Україна», «Бюллетень иностранной коммерческой информации», «Бизнес – Информ», «Деловая жизнь», «Діловий вісник», «Економіка України», «Економіка. Фінанси. Право», «Капитал», «Международная жизнь», «Международная экономика и международные отношения», «Панорама ринку», «Регіональна економіка», «Внешняя торговля», «Зовнішньоекономічний кур’єр Львівської торгово-промислової палати», «Огляд цін українського та світового товарних ринків», «Обзор украинского рынка», «Рынок металлов», «Металлы мира. Международное обозрение», «Металл – Бюллетень – Украина», «Энергетика та рынок», «Энергетический бюллетень “Газ та нафта”», «Нафтова і газова промисловість», «Мінеральні ресурси України», «Международный сельскохозяйственный журнал», «Текстильная промышленность», «Легка промисловість», «Зерновые культуры», «Харчова промисловість», «Маркетинг в Україні».

Для того щоб уникнути можливих помилок при використанні кон’юнктурної інформації, слід завжди звертати увагу на джерело інформації, його авторитетність, мету публікації матеріалу. Важливо і те, чи є джерело інформації оригінальною публікацією або інформація вже кілька разів передруковувалась з

інших джерел. Якщо в оригінальному джерелі наводяться довідки щодо процедури збирання та обробки інформації, то це допомагає оцінити її достовірність.

Щодо інформації прогнозного характеру, то необхідно критично оцінювати дані про ринкову кон’юнктуру, що їх друкують численні ЗМІ бізнесового характеру. Аналіз показує, що у багатьох випадках автори або взагалі уникають прогнозів, або ці передбачення низької якості.

Значну допомогу у дослідженні економічної кон’юнктури надає Internet – глобальна комп’ютерна мережа, яка охоплює майже всі країни світу. За допомогою Internet можна, наприклад, отримувати найоперативнішу інформацію зі всього світу, різні цінові звіти та звіти глобальних корпорацій, мати доступ до бібліотечних фондів провідних науково-технічних та освітніх світових центрів.

Таким чином, залучення вітчизняних та зарубіжних джерел інформації, використання ресурсів зарубіжних інформаційних систем, Інтернету є важливими передумовами і складовими, які визначають достовірність дослідження економічної кон’юнктури. Звичайно, систематичний добір та обробка інформації має велике значення для якості управлінських рішень, але при цьому не слід забувати, що навіть найповніша інформація не завжди призводить до прийняття правильного стратегічного рішення. Адже інформація творчо інтерпретується людиною. Індивідуальність сприйняття, творчі аналітичні здібності, схильність до ризику, система цінностей осіб, відповідальних за прийняття рішень, значною мірою впливають на якість рішень. Інформація є, та-

ким чином, необхідною, але недостатньою умовою для прийняття правильного управлінського рішення.

ДЖЕРЕЛА

1. Акулич М.В. Исследование рынков в практике международного бизнеса // Маркетинг в России и за рубежом. – 2002. – №5. – С. 94-108.

2. Баззел Р., Кокс Д., Браун Р. Информация и риск в маркетинге: Пер. с англ. / Под. ред. М.Р.Ефимовой. – М.: Финстатинформ, 1993. – 228 с.

3. Березин И.С. Практика исследования рынков. – М.: Бертон-Пресс, 2003. – 376 с.

4. Делчев Р.И. Методологические проблемы исследования конъюнктуры мировых товарных рынков. – М.: Изд-во МГИМО, 1997. – 24 с.

5. Карпов В.А., Кучеренко В.Р. Маркетинг: прогнозування кон’юнктури ринку: Навчальний посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 215 с.

6. Лазебник Л.Л. Кон’юнктурні дослідження на світових ринках. – Ірпінь, 2003. – 92 с.

7. Левшин Ф. М., Михалев В.І. Основы изучения конъюнктуры мировых товарных рынков: Учебное пособие. – М.: Международные отношения, 1997. – 218 с.

8. Масюк А.В., Пензин П.О. Роль информационных систем в биржевой торговле // Бюллетень иностранной коммерческой информации. – 2003 – №143-144. – С. 2-5.

9. Мировой рынок информационных технологий // Бюллетень иностранной коммерческой информации. – 2003. – №30. – С. 2-5.

10. Мухонад В.И., Захматова М.Р., Булатова Б.А. Основы изучения отраслевой конъюнктуры: Учебное пособие. – М.: НПО “Поиск”, 1992. – 60 с.